

Alla talar om boende

Om boende, byggnation, design och hållbar utveckling

Rapport FOI-studie Plattform för boendeforskning

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning.....	2
Sammanfattning	3
Bakgrund.....	4
Viktigaste resultat.....	5
Rapportens innehåll	6
Alla talar om boende	8
Varför är boende i fokus just nu?	10
Ett holistiskt perspektiv	12
Hur blir en forskningsplattform en attraktiv forskningsmiljö?.....	15
Syfte, mål och etablering av forskningsplattformen	17
Fortsättning.....	18
Vad gör man på andra lärosäten i Sverige?.....	18
Citerade arbeten	33
Figurförteckning	34

Sammanfattning

Vad är boende? Boende berör alla och kan betyda både "att bo" men också "en person som bor". På engelska används begreppen Housing och Living. Boende i ett vidare perspektiv går att se som människan i förhållande till rumslighet eller plats, en fysisk relation men också en relation till en situation.

I intervjuer inom studien konstateras att det finns ett behov av att utveckla ny kunskap om människans, samhällets och näringslivets visioner, behov och förväntningar relaterat till boende. Flera av de intervjuade lyfter fram att tidigare stora bostadssatsningar var grundade på forskning men att det idag inte finns aktuell kunskap som stöd för vad som betecknas som nödvändiga perspektivskiften. Ny kunskap inom boende är efterfrågad.

I rapporten diskuteras behovet av ett holistiskt synsätt på boende där människan och hennes behov av skydd, trygghet, komfort och stimulans står i centrum. En person är både enskild och del av flera olika kontexter. Ett stort antal verksamheter inom samhälle och näringsliv relaterar till den enskilda och till olika grupper. En person eller grupp bor (vistas) i en miljö som dels består av bostaden, men också grannskapet, lokalsamhället och i allt större sammanhang. Det konstateras att begreppet "boende" har stor komplexitet och att kunskapsutveckling inom ämnet bör gynnas av tvärvetenskaplig och gränsöverskridande forskning. Figuren "Den boende människan" har skapats för att beskriva ämnets komplexitet och hur olika aktörers och intressenters behov och verksamhet griper in i varandra.

Samtal med forskare inom Linnéuniversitetet visar att det inom lärosätet finns kunskap och engagemang inom ett flertal ämnen och institutioner. Idag beforskas oftast frågeställningar relaterat till boende inom respektive institution men det finns gränsöverskridande projekt. Frågeställningar inom boende har stor bredd, att använda begrepp som bostads- eller boendeforskning blir avgränsade. Att bredda fältets definition ger större möjligheter att omfatta fler perspektiv och att arbeta holistiskt och inkluderande.

Profilen för en plattform för boendeforskning vid Linnéuniversitet förslås omfatta boende, byggnation, design och hållbar utveckling. Det relaterar väl till befintlig forskning och påbörjade projekt, men ger samtidigt möjlighet till nya perspektiv och ny samverkan. Miljön ska vara öppen och inkluderande och välkomna forskare från samtliga fakulteter.

Vid Linnéuniversitetet bedrivs redan forskning i ovan nämnda ämnen. Tvärvetenskaplig och gränsöverskridande forskning skulle gynnas av att en miljö skapas där forskare med gemensamt intresse för boende, byggnation, design och hållbar utveckling kan samverka och där några av de svårigheter som finns med tvärvetenskaplig forskning skulle kunna minimeras. Faktorer som kan underlätta är känsla av tillhörighet samt enkla arbetssätt som gemensam ekonomistyrning för alla forskare i ett projekt. Frågan om meritering vid arbete i gränsöverskridande projekt och vid arbete inom samverkansprojekt behöver bearbetas.

Linnéuniversitetet har goda möjligheter att utveckla ny efterfrågad kunskap inom boenderelaterade frågor. Dels genom befintliga forskningsprojekt vid lärosätets olika institutioner men också genom att bygga en forskningsmiljö som har ett holistiskt perspektiv med tvärvetenskaplig och gränsöverskridande forskning.

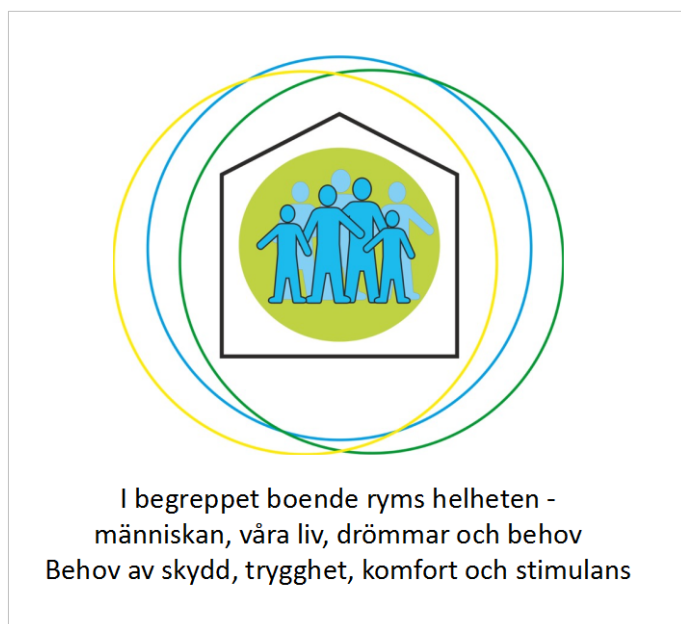
Bakgrund

Studien har genomförts mot bakgrund av att Linnéuniversitetet och Smart Housing Småland har fört en dialog om möjligheten att etablera en miljö för tvärvetenskaplig gränsöverskridande boendeforskning med syftet att bättre kunna bearbeta fältet boendeforskning och på så sätt bidra till att utveckla ny kunskap som svarar mot samhällets behov. En plattform för boendeforskning föreslås omfatta forskning inom ämnena boende, byggnation, design och hållbar utveckling.

Viktigaste resultat

Begreppet "boende" har en bred betydelse som omfattar långt mer än "bostad" eller "byggnation". Figuren "Den boende människan" har skapats för att visa hur olika **personliga och samhälleliga intressen griper i varandra** avseende människans behov av skydd, trygghet, komfort och stimulans. Figuren representerar ett holistiskt synsätt som ställer krav på motsvarande kunskapsutveckling.

I intervjuerna som ingår i studien bekräftar flera informanter att samhället med sitt ansvar att trygga bostadsförsörjningen har ett behov av att utveckla kunskap om människans, samhällets och näringslivets visioner, behov och förväntningar avseende boende relaterat till samtida möjligheter och utmaningar. Det konstateras även att kunskapsfältet är komplext och omfattar många ämnen och perspektiv. Samverkande tvärvetenskaplig och gränsöverskridande forskning genom samtidig kunskapsutveckling beskrivs i intervjuerna som gynnsam och rentav nödvändig.

Figur 1 Den boende människan 1, Lagerbielke

Linnéuniversitetet utbildar och forskar i ett flertal ämnen som sammantaget bildar en bred bas för boendeforskning. Flera informanter reflekterar dock över att forskning enbart inom respektive institutioner har svårt att möta aktörers och intressenters behov av holistisk kunskapsutveckling. Därför föreslås utvecklandet av en forskningsplattform eller -miljö som kan utgöra en samlande bas för utvecklingen av ny och efterfrågad kunskap inom fältet.

En bred syn och tvärvetenskapligt och samverkande arbete innebär stora möjligheter för nytänkande kunskapsutveckling men också utmaningar inom lärosätet. Utmaningarna kan vara administrativa, t ex avseende ekonomihantering mellan olika fakulteter, men också oklar eller sämre meritering, vilket kan försvåra rekryteringen av forskare.

Rapportens innehåll

Studien har genomförts som en serie intervjuer med aktörer och intressenter samt litteraturstudier av olika lärosätens arbete med boendeforskning. Undersökande, narrativ och reflekterande metod har använts.

Intervjuer har genomförts med följande personer under 2016–2017:

LNU: Ylva Dandanell, programchef The Bridge, Ann-Charlotte Larsson, vice rektor, Anna Sandgren, lektor vårdvetenskap samt Mathilda Tham, professor i design.

Sakkunniga arkitektur: Eric de Groat, forskningsansvarig ArkDes, Martin Rörby arkitekturhistoriker, sekreterare Skönhetsrådet Stockholm och senior rådgivare Arwidssonstiftelsen samt Magnus Silfverhielm, AIX Arkitekter och professor LNU.

Samhällsaktörer: Eric Ciardi Regionförbundet i Kalmar, Carin Karlsson, Länsstyrelsen Kronoberg och Agatha Uhlhorn, Region Kronoberg.

Rapporten är uppdelad i två avsnitt och behandlar dels den ursprungliga frågeställningen;

– Är en tvärvetenskaplig miljö gynnsam för utveckling av ny kunskap inom boende?

Det är en innehållsmässig frågeställning som diskuterar vad begreppet boende omfattar och som reflekterar behovet av gränsöverskridande och tvärvetenskaplig forskning för att söka kunskap inom området boende, byggnation, design och hållbar utveckling. Ett antagande är att designrådets metod att utgå från människan/användaren skulle kunna skapa ett gynnsamt perspektiv för en verksamhet som syftar till att samverka med ett flertal discipliner och organisationer i forskning om människan, livet och våra drömmar, relaterat till boende, byggnation, design och hållbar utveckling.

I arbetet med studien har en metodfrågeställning aktualiserats;

– Hur skapas en gränsöverskridande och tvärvetenskaplig forskningsmiljö (för boendefrågor)?

Frågeställningen reflekterar över hur en verksamhet som arbetar tvärs över lärosätets fakulteter och institutioner bäst kan attrahera forskare, samhällsaktörer och andra intressenter. Fältets komplexitet ställer krav på nytänkande arbetssätt, vilket kan attrahera vissa forskare och andra aktörer, men också uppfattas som obekvämt av andra.

- Hur blir ett ovanligt arbetssätt ett naturligt arbetssätt?
- Hur skapas attraktivitet för forskarna att engagera sig utanför institutionen?
- Hur skapas en kontaktväg för samverkan?
- Hur skapas arbetssätt för ekonomi och finansiering?
- Hur skapas attraktiv grund för meritering?

Alla talar om boende

Figur 2 Artiklar om boende ur olika aspekter, Dagens Nyheter 2017-03-23, 2017-03-23, 2017-01-16

Vad är boende? På engelska används begreppen Housing och Living.

Tak över huvudet

Trygghet

Ett hus

Ett rum

Säng, stol, bord

Arkitektur

Byggande

Samhällsplanering

En plats

Form och färg och funktion

En privat plats

Att leva

Boende berör alla och kan betyda både "att bo" men också "en person som bor".

Uttrycket "ett boende" betecknar en bostad som vanligen är tillfällig och anordnad av

en samhällsaktör; exempelvis äldreboende. Boende i ett vidare perspektiv går att se som människan i förhållande till rumslighet eller plats, en fysisk relation men också en relation till en situation. Brist på boende är också relaterat till "att bo". Det är naturligt att boende- och bostadsfrågor alltid är i fokus och alltid väcker starka känslor.

I Smart Housing Smålands rapport Genusperspektiv på boende, redovisar Bersbo en boendepolitisk historisk utveckling. Det beskrivs bland annat hur riksdagen 1904 instiftar egnahemslån för att motverka en tilltagande urbanisering. "Vid sekelskiftet önskade man inte endast lösa boendesituationen i städerna – man önskade även på olika vis hindra människor från att överhuvudtaget flytta dit." (Bersbo, 2015) Bostadspolitiken omfattade element av familjepolitik; "Men egnahemspolitiken har även uttolkats som en samtida familjepolitik med ambition att styra och uppfostra den nya hotfulla och många gånger både ogifta och ensamboende arbetarklassen till att anamma borgerliga familjeideal." (Bersbo, 2015)

I intervjuer med olika aktörer inom fältet boendeforskning konstateras att det finns ett behov av att utveckla ny kunskap om människans, samhällets och näringslivets visioner, behov och förväntningar relaterat till boende. I en intervju säger arkitekt Magnus Silfverhielm: "Grunden för miljonprogrammet var forskning, inför dagens stora bostadssatsningar finns ingen forskning om förändrade livsmönster, behov och drömmar." Silfverhielm säger vidare: "Ett holistiskt perspektiv på boendeutveckling är nödvändigt, men kan inte skapas av ett enskilt fack- eller kunskapsområde." Forskningschefen på ArkDes (tidigare Arkitekturmuseet) Eric De Groat säger: "Det behövs ett kunskapslyft inom material, processer och behov. Forskning kan skapa nya perspektiv. Det är nödvändigt med ett perspektivskifte."

Samverkande forskning genom samtidig kunskapsutveckling inom ett flertal ämnen bedöms av flera intervjuade som gynnsam och rentav nödvändig.

Arkitekturhistoriker Martin Rörby säger i en intervju: "Det finns ett behov av att

sammanföra specialister från olika kårer, att sammanföra teori och praktik." Rörby menar vidare att det finns mycket att lära av bostadsutvecklingens historia: "Inom fastighetsbranschen finns (och har funnits) ett flertal visionära entreprenörer, med drivkraften att tillföra mervärde till samhället. Vilka är deras drivkrafter? Hur uppstår entreprenöriella miljöer inom boende?"

Samtidigt konstateras att kunskapsfältet är komplext och omfattar många ämnen samt att arbete enbart inom lärosätets institutioner har svårt att möta aktörers och intressenters behov av tvärvetenskaplig och gränsöverskridande forskning. Eric Ciardi på Regionförbundet i Kalmar diskuterar hur människan och människans behov alltid måste vara i centrum och hur människans olika relationer griper in i varandra. En person är både enskild och del av flera olika kontexter. Ett stort antal verksamheter inom samhälle och näringsliv relaterar till den enskilda och till olika grupper. En person eller grupp bor i en miljö som dels består av bostaden, men också grannskapet, lokalsamhället och i allt större sammanhang. I miljön ska behov av trygghet, komfort och trivsel tillgodoses. Det görs exempelvis genom bostadsföretag, föreningar, samhällelig service, kommersiell service och verksamhet. Behoven är såväl fysiska som immateriella. Enligt Ciardi "bör man inte sträva efter att avgränsa begreppet boende, hellre inkludera så många perspektiv som möjligt."

Varför är boende i fokus just nu?

Boende omfattar människans grundläggande behov av skydd, trygghet, komfort och stimulans. Brister inom boende skapar otrygghet för individen och i samhället. När samhället förändras blir det synligt i boendesituationen och bostadspolitiken. Nya bostadsbehov uppstår som komplement till de befintliga. Det kan vara fler bostäder på grund av befolkningsökning, det kan vara bostäder på andra orter än tidigare, exempelvis vid en tilltagande urbanisering. Det kan vara förändrad efterfrågan på

bostäders storlek, kostnad eller utformning på grund av ändrade demografiska behov men också på grund av ändrade personliga preferenser.

I Smart Housing Smålands rapport Vem ska vi bygga för? (Granath, 2014) redogörs för att det i Sverige finns fyra grupper som har svårt att hitta bra lösningar för boende; ungdomar, familjer med flera barn, nyanlända och äldre. Rapporten har kartlagt dessa gruppers preferenser avseende bostadstyp, storlek och kostnad. "Underlaget i rapporten visar också att värderingsförskjutningar i samhället öppnar för nya definitioner av bostadskvalitet." (Granath, 2014)

I nutid är det stor efterfrågan på bostäder i städerna och omfattande nybyggnation sker. Samtidigt menar arkitekt Magnus Silfverhielm i en intervju inom studien att det saknas kunskapsunderlag för samtida bostadssatsningar; "Det finns liten kunskap om faktiska samtida boendebehov, baserade på moderna livsmönster."

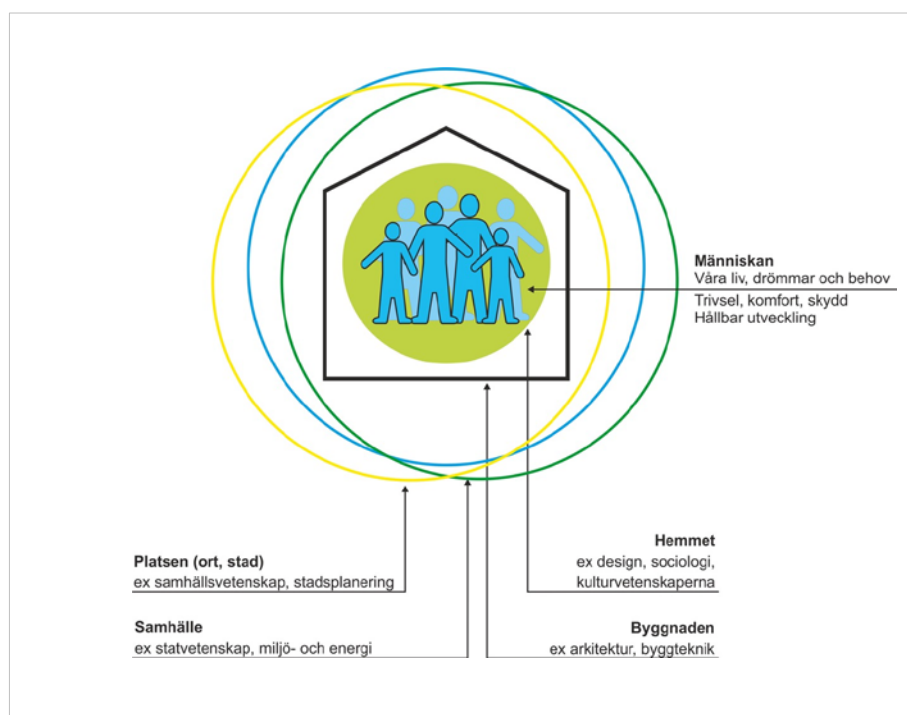
Boendefrågor omfattar frågeställningar som berör både privatpersoner, företag och samhällsaktörer. Exempel:

- Hållbar utveckling i ett brett perspektiv; material, ekonomi, socialt
- Behovet av trygghet, komfort och trivsel; förändrade livsmönster medför nya behov som ställer krav på utveckling av kunskap för god bostadsutveckling
- Äldre - bo kvar hemma, trygghets- och vårdboende
- Flyktingar och nyanlända - akut, kort sikt, lång sikt
- Ungdomar och studenter – tillgänglighet och rimlig kostnad. För studenter finns en demokratiaspekt. Studierna är kostnadsfria men studentbostaden kan ha hög hyra. Hur påverkar lika villkor för att studera?
- Byggande - hållbarhet, materialutveckling, gestaltning och funktion, kostnad
- Samhällsutveckling - landsbygd/tätort/storstad
- Samhällsutveckling - social hållbarhet

Intervjuer med olika aktörer och sakkunniga visar en samsyn, boendefrågan är aktuell ur en mångfald aspekter. Samtidigt är man enig om att det behövs ytterligare forskning och kunskap som kan stötta näringslivet och samhällsaktörerna när man

arbetar för att kunna möta dagens och framtidens behov inom boende. Det finns behov av såväl helhetssyn som visioner. I intervjuerna nämner flera informanter förhoppningar om att forskning ska utveckla ny kunskap som för utvecklingen framåt.

Ett holistiskt perspektiv

Figur 3 Den boende människan 2 av Erika Lagerbielke

Intervjuerna med informanterna har inspirerat till figuren: "Den boende människan". Människan är i grunden enskild men ingår i mer och mer utvidgade grupper; individ, familj, släkt, vänner, grannar, samhället, staden, nationen. Olika behov och intressen

uppstår i olika sammanhang, som exempelvis familj, arbetsplats, lokalsamhälle. De utvidgade gruppernas behov och intressen griper in i varandra, de är inte isolerade från varandra. Aktörer inom de olika grupperingarna agerar inom sina ansvarsområden, men inte isolerat från varandra. Människan är i centrum för frågeställningar som är personliga, samhällliga, kulturella, sociala, tekniska, ekonomiska och entreprenöriella. Behoven har sin utgångspunkt i våra liv, drömmar och behov (skydd, trygghet, komfort och stimulans). Frågeställningarna griper in i varandra och gynnas av att behandlas och beforskas samtidigt för största möjliga insikt och kunskapsutveckling.

Ett brett perspektiv på boende leder till reflektionen - Om "boende" kan anses omfatta hela privatlivet enligt modellen, blir fältet då alltför brett? Eller gynnas kunskapsutveckling och nytänkande av ett holistiskt perspektiv på boende och av forskning som är samtidig, tvärvetenskaplig och gränsöverskridande?

Behovet av ett brett perspektiv på boende uppmärksammas av Rosenqvist; "Diskussionerna har synliggjort vikten av ett normkritiskt intersektionellt perspektiv där även parametrar som generation tas i beaktande för framtidens mångfald och skiftande familjekonstellationer." (Rosenqvist, 2015)

Samtal med forskare inom Linnéuniversitetet visar att det inom lärosätet finns kunskap och engagemang inom ett flertal ämnen och institutioner. Idag beforskas oftast frågeställningar relaterat till boende inom respektive institution men det finns gränsöverskridande projekt. Frågeställningar inom boende har stor bredd, att använda begrepp som bostads- eller boendeforskning blir avgränsade. Att bredda fältets definition ger större möjligheter att omfatta fler perspektiv och att arbeta holistiskt och inkluderande.

Linnéuniversitetet har goda förutsättningar att arbeta holistiskt med forskning i boenderelaterade projekt. Exempel på fakulteter och institutioner där boenderelaterad undervisning och forskning bedrivs är:

Fakulteten för teknik

Byggteknik

Byggd miljö och energiteknik

Skog och träteknik

The Bridge

Fakulteten för konst och

humaniora

Design

Kulturvetenskaper

Fakulteten för samhällsvetenskap

Samhällsstudier

Ekonomihögskolan

Organisation och entreprenörskap

BED-mastern

Fakulteten för hälso- och

livsvetenskap

Hälso- och vårdvetenskap

Psykologi

Profilen för en plattform för boendeforskning vid Linnéuniversitet förslås omfatta boende, byggnation, design och hållbar utveckling. Det relaterar väl till redan utbyggda forskningsmiljöer och påbörjade projekt men ger samtidigt möjlighet till nya perspektiv och ny samverkan. Miljön ska vara öppen och inkluderande och välkomna forskare från samtliga fakulteter.

En forskningsplattform kan bli en samlande miljö för fakultetsöverskridande arbete och bidra till ett stimulerande forskningsklimat med ett holistiskt perspektiv på boendefrågor. Plattformen blir en forskarmiljö likaväl som en samverkansmiljö.

Ett exempel på pågående tvärvetenskapligt samarbete är forskningsprojektet BOOST, finansierat av Tillväxtverket. I projektet samverkar Linnéuniversitetet med Jönköping University och RISE Glas. Projektet är en del av Smart Housing Småland och av forskningen i forskargruppen Träbyggnadsteknik. Inom Linnéuniversitetet samverkar institutionerna Byggteknik (Fakulteten för Teknik) och Design (Fakulteten för Konst och Humaniora). Projektet Boost har sin utgångspunkt i boende och byggande i glas och trä.

Man arbetar inom flera områden; Metadesign där man med hjälp av fokusgrupper ska inventera nyanländas, äldre och ungdomars behov av boende i relation till samhälle, företag, organisationer och hållbarhet. Området Tekniska prototyper som forskar inom glas och trä för att utveckla prototyper med målet att kunna utforma bostäder som tillgodoser användarnas behov. Samt området Affärsmodellinnovation för att utveckla ett spektrum av affärsmodeller för nyproducerade bostäder. Målet är att utveckla och etablera samarbeten mellan de områden som ingår i projektet. Projektperiod 2016-09-30 till 2020-02-28.

Ett annat, nyligen påbörjat, exempel på hur komplexa frågeställningar inom boende beforskas tvärvetenskapligt och gränsöverskridande är ett forskningsprojekt inom Vårdvetenskap. Under 2017 har ett antal forskare från olika fakulteter och institutioner samlats till en forskargrupp med målsättningen att skriva ett forskningsprogram med arbetsnamnet "Rumslig gestaltning inom palliativ vård". Förutom företrädare för Vårdvetenskap deltar företrädare för Arkitektur, Design och Kulturgeografi. Projektets frågeställningar rör sig kring frågor som "Hemmastaddhet, att göra rummet till sitt", "Betydelsen av måltidens utformning", "Begreppsförståelse, rumsteori, betydelse för vårdandet" samt "Gränser, flöden mellan vårdmiljöer". Inledande samtal har visat att olika kunskapsbakgrund, olika perspektiv och även erfarenhet av olika forskningsmetoder bidrar till att skapa en dynamisk diskussion som bidrar väl till att formulera projektets komplexa forskningsfrågor. Att tvärvetenskapliga och gränsöverskridande projekt initieras i befintliga forskningsstrukturer visar att det finns nyfikenhet på sådant arbete samt insikt i fördelarna.

Hur blir en forskningsplattform en attraktiv forskningsmiljö?

Praktiskt arbete i forskargrupperna visar att de skillnader som finns är stimulerande men också att det finns praktiska svårigheter som kan vara hindrande. Lärosätets strukturer inte uppbyggda för att gynna samverkan över fakultets- och institutionsgränserna. Rapporteringsstrukturerna är uppbyggda med utgångspunkt i institutionstillhörighet. Skillnader i forskningsmetodik gör att det tar tid att bygga förtroende och komma igång med arbetet i en forskargrupp, vilket uppmärksammas av Mathilda Tham, professor i Design i en intervju. Tham beskriver att krävs tidsutrymme i transdisciplinära projekt så att forskarna kan lära känna varandra och få förtroende för varandra och varandras skilda forskningsmetoder. Det kan därför

upplevas som enklare att forska i sitt eget ämne. Det kan även vara mer meriterande att forska inom sin disciplin, Tham uppger att erfarenheten är att "de transdisciplinära publikationerna är inte de högst rankade". Publiceringar i tidskrifter som behandlar andra discipliner än den egna får liten betydelse.

Fakulteternas åtskilda ekonomier gör att samverkan mellan fakulteter innebär administrativt merarbete.

Som forskare kan det innebära att det är mer arbete med mindre belöning att arbeta med ett holistiskt perspektiv i gränsöverskridande och transdisciplinära projekt. För att forskare ska välja tvärvetenskaplig och gränsöverskridande arbetsform och söka sig till en forskningsplattform där sådan forskning bedrivs krävs att det finns insikt i vilka arbetsformer som uppfattas som attraktiva.

Drivkrafter kan vara:

Nyfikenhet

Lust

Entreprenörskap

Idealism

Attraktion kan vara:

Meritering

Tillhörighet

Trygghet (långsiktig) medelstillsdelning

Enkla arbetssätt

Om lärosätet identifierar vissa arbetssätt eller fält som relevanta och viktiga i sitt strategiska arbete måste lärosätet också verka för att sådant arbete inte missgynnas av etablerade belöningsstrukturer. Det kan även finnas behov av att identifiera nya belöningsstrukturer som är gångbara även utanför det egna lärosätet.

Behöver en gränsöverskridande och transdisciplinär plattform ett säte på en institution för att på så vis relatera så väl som möjligt till etablerade strukturer?

Hur skapas enkla arbetssätt för ekonomi och finansiering?

Vilka akademiska arbetsformer har god potential för samverkan?

Syfte, mål och etablering av forskningsplattformen

Målet för forskningsplattformen skulle vara att utveckla kunskap om boende, byggnation, design och hållbarhet i ett holistiskt perspektiv, med utgångspunkt i människan, våra liv, drömmar och behov. Kunskap som har som sitt syfte att bidra till högre livskvalitet, regional utveckling samt tillväxt i ett brett perspektiv i ett hållbart samhälle.

- Utveckla framstående forskning inom ett flertal ämnen, samlad, tvärvetenskaplig och gränsöverskridande
- Vara samverkanspartner i aktuella boendefrågor i ett brett perspektiv
- Bidra till ett hållbart samhälle
- Bidra till regional utveckling
- Stärkt samverkan med Smart Housing Småland
- Stärkt samverkan med samhällets aktörer
- Stärkt samverkan med näringslivet
- Stärkt samverkan med andra lärosäten
- Stärkt samverkan med The Bridge

Frågeställningar med sin utgångspunkt i "boende" har stort samhällsintresse och är av stor betydelse privatpersoner och näringslivet. Linnéuniversitetet kan genom forskning utveckla ny och efterfrågad kunskap i en unik profil genom att utveckla **en plattform för transdisciplinär och gränsöverskridande forskning inom boende, byggnation, design och hållbar utveckling, i ett holistiskt perspektiv**. Det skulle ge utrymme för tematiskt arbete för lärosätets forskare från ett flertal institutioner.

För att så ska ske behövs ett aktivt ställningstagande från lärosätets ledning, exempelvis genom att ett strategiskt mål skrivs in. Ett program formuleras i samverkan mellan flera institutioner och forskare rekryteras till ett pilotprojekt. Medel behöver anslås under en uppbyggnadsfas.

Forskning med utgångspunkt i människan, våra liv, drömmar och behov (skydd, trygghet, komfort och stimulans) kan bli ett av Linnéuniversitetets

viktiga profilområden och bidra till efterfrågad kunskapsutveckling med hög relevans.

Fortsättning

Rapporten lämnas härmed till Linnéuniversitets Kommitté för Samhällelig Drivkraft samt till Smart Housing Smålands processledning. Det är författarens förhoppning att rapportens förslag: att skapa en forskningsplattform eller –miljö som har målet att utveckla ny kunskap i ett holistiskt perspektiv inom fältet boende, byggnation, design och hållbar utveckling, tas i beaktande. Efterfrågad kunskapsutveckling skulle gynnas av en forskningsmiljö för samtidig, tvärvetenskaplig och gränsöverskridande forskning.

Vad gör man på andra lärosäten i Sverige?

Litteraturstudier visar att forskning inom området Arkitektur bedrivs inom Swedish Research School of Architecture (ResArc), en forskningssamverkan mellan KTH, Chalmers, LTH, Umeå University.

Forskning inom arkitektur bedrivs också vid Luleå Tekniska Universitet.

Bostadsforskning med olika inriktning bedrivs vid Högskolan i Gävle, Malmö Högskola och Uppsala Universitet.

Flera informanter lyfter fram publiceringar och verksamhet (Malmö Högskola, u.d.) av Erik Stenberg, KTH, <https://www.arch.kth.se/forskning/architectural-design>

Citaten nedan är i sin helhet hämtade från respektive organisations webbsidor.

Swedish Research School of Architecture, ResArc

(Swedish Research School in Architecture, u.d.)

The Swedish research school ResArc is a collaboration between the schools of Architecture at KTH, Chalmers, LTH, and Umeå University with the aim of strengthening architectural research, education and collaborative projects at national and international levels. ResArc was launched in February 2012 and is coordinated and administered by the Department of Architecture and Built Environment at Lund University. ResArc received funding from the Swedish Research council FORMAS 2011 in a total effort that also includes the two strong research environments **Architecture in Effect** and **Architecture in the Making**.

Architecture in effect (Architecture in effect, u.d.)

Architecture in Effect: Rethinking the Social in Architecture is a Strong Research Environment funded by the Swedish Research Council Formas 2011-2016. The environment, hosted at KTH School of Architecture (K. Grillner, director 2011-2015; M. Schalk, director 2015-2017), accentuates a critical understanding of the built environment and its societal context. It assembles a core group of 25 researchers in architecture, societal planning, urbanism, landscape and philosophy from nine Swedish universities and institutions, and engages a team of 7 international advisors based across American and European universities. The environment is orientated around investigations of the role and agency of architecture in its cultural and socio-political context, including professional roles and education as well as power relations within and of architecture. Projects are disseminated by international peer-review articles and books, as well as publicly and professionally oriented workshops, seminars and exhibitions. Architecture in Effect is part of the Swedish Schools of Architecture's (SSA) national research initiative which includes a Research School and two Strong Research Environments in Architectural Theory and Method. The total funding from Formas for these three projects 2011-2016 are 80M SEK (€ 2.8M).

What We Do

Architecture in Effect aims to critically examine through original research the role and agency of architecture in its cultural and socio-political context, e.g concerning professional roles and education as well as power relations within and of architecture. It engages in current global economical, ecological and socio-political

crises and conditions of sustainability, integration, gender equality, welfare and care. The research environment responds to these challenges, and makes a significant contribution to the development of new theories and methodologies for critical interpretations and articulations of architecture. It combines critical theory with methodological and topical perspectives that emphasize the material, spatial and symbolic specificity of architecture. Architecture in Effect contributes on an international level to the development of new theories and methodologies for furthering a critically and socially engaged architectural research, education and practice.

Architecture in Effect structures its research in four program areas defined in relation to particular theoretical problems and methodologies within the field of architectural interpretation: Critical Historiography, Material Conditions, Critical Projections, and Architects in Formation. Effects and articulations of power relations are examined as constituted in the built environment and embedded within the architectural discipline and its societal relations. The environment hosts researchers with defined scientific output demands for concentrated periods of time, and builds a renewed research culture for the field through interdisciplinary dialogue.

Architecture in the Making (Architecture in the making, u.d.)

The architectural profession is facing new challenges: Sustainable development promotes advanced building technology; the re-use of the existing building stock will be an increasingly important task; urban development has to integrate different fields of knowledge; advanced ICT tools influence design practice and modes of production.

Current challenges represent opportunities for the architectural profession in creating sustainable built environment, and the potential of architectural thinking in managing complexity can contribute to research. For this we need to develop integrated theories and methods, clearly based in architecture as a discipline, in which design thinking stands at the centre. This strong research environment defines the built environment as a material culture, and the architectural profession as a “making discipline”.

From this perspective, connecting to sustainable development, four research themes are identified:

- Material mechanisms
- History (Architecture in the making, u.d.)
- Investigative modelling
- Alteration

...

Hosted at Chalmers, the environment gathers researchers from LTH, Chalmers, KTH and UMA together with national and international participants from architectural practice as well as international scholars. The scope of work spans from research-by-design projects to historical studies and from detailed issues of projective practice to questions of policy-making. The research environment initiates and offers funding for research projects and forum activities by senior and junior scholars, as well as supporting post-doctoral and doctoral studies. Particularly the research environment aims to create dialogue and synergies between existing research cultures within the Swedish Schools of Architecture. A particular emphasis is on the creation of fertile interchanges between academia and architectural/engineering practices.

Arkitektur och samhällsbyggnadsteknik,

Chalmers tekniska högskola, Göteborg (Chalmers, 2017)

Institutionen för arkitektur och samhällsbyggnadsteknik är ny och består av de tidigare institutionerna Arkitektur respektive Bygg- och miljöteknik. Den nya institutionen representerar ett brett kunskapsteoretiskt fält som sträcker sig från ingenjörsvetenskap över samhällsvetenskap till humaniora och designbaserad, konstnärlig forskning. Dessa olika perspektiv möjliggör en stark tvärvetenskaplig utveckling inom området och en bredare diskussion om olika aspekter av hållbarhet. Tillsammans blir vi en komplett miljö inom arkitektur- och samhällsbyggnadsområdet, väl rustade för att ta oss an gemensamma utmaningar i strävan mot ett hållbart samhälle.

...

Vår forskning relaterar till flera av Chalmers styrkeområden, som Building Futures (Samhällsbyggnad), Transport, Energi, Produktion och Materialvetenskap.

Forskning inom arkitekturområdet

Arkitekturforskning har bedrivits på Chalmers sedan 1960-talet. Arkitektur är i sig ett område som spänner över ett brett fält av olika ämnen och kunskapsområden, från teknik och samhällsvetenskap till konst och humaniora. Arkitekturens specifika kunskapsbildning och kunskapsförmedling sker dessutom ofta genom praktiskt och gestaltande arbete, där sammanvägning av många perspektiv prövas och utvärderas. Detta innebär att vi ofta i våra forskningsprojekt, och i vår undervisning, arbetar ämnesöverskridande, interdisciplinärt och i samverkan med praktiken.

Arkitekturforskningens metoder har en mycket stor bredd och innefattar såväl etablerade kvantitativa och kvalitativa metoder från natur-, samhällsvetenskap och humaniora som mer nyligen utvecklad metodik inom konstnärlig och transdisciplinär, praktik-baserad forskning. Institutionens forskning bedrivs med stöd av hela bredden av etablerad metodik, och vi är aktiva i att vidareutveckla design-, praktik-baserad och konstnärlig forskningsmetodik samt att artikulera arkitekturens och arkitektpraktikens specifika kunskapsformer.

Institutionen har tre avdelningar för forskning och utbildning inom arkitekturämnet:

- **Arkitekturens teori och metod**
- **Byggnadsdesign**
- **Stadsbyggnad**

Avdelningen **Arkitekturens teori och metod** har sin forskning och ämnesdjup inriktat mot arkitekturens teknik, arkitekturens verktyg, arkitekturmetodik för praktik och forskning, samt mot arkitekturens teori och historia.

Inom avdelningen **Byggnadsdesign** är forskningen och ämnesdjupet särskilt inriktat mot vårdens arkitektur, boendets arkitektur, och byggnadsgestaltning med fokus på teknik och hållbarhetsaspekter.

Avdelningen **Stadsbyggnads** forskning är inriktad mot urbaniseringens konsekvenser kring såväl hållbar förtätning som regional utveckling, mot

infrastrukturens betydelse för stadslandskapet, samt mot urbanmorfologi (läran om stadens form).

Forskning inom området samhällsbyggnadsteknik

För att få ett hållbart samhälle är framgångsrik forskning inom byggande och drift av hus och infrastruktur en mycket viktig faktor, då denna sektor står för hela 40 procent av samhällets energi- och materialbehov. Forskningen inom samhällsbyggnadstekniksområdet analyserar och löser problem som är kopplade till samspelet i samhället mellan tekniska lösningar, människa och natur.

Vi profilerar forskningen genom att fokusera på hållbart byggande av hus, anläggningar och infrastruktur. Forskningsfrågorna berör säkerhet och hälsa, resurs- och energieffektivitet, tillförlitlighet för teknisk funktion och management i byggprocessen. I forskningen är metoderna främst experimentella studier, fältstudier, fallstudier och utveckling av teoretiska modeller. Vi testar förutsägelsemodeller genom att jämföra med verkliga försök.

Institutionen har sju avdelningar för forskning och utbildning inom samhällsbyggnadsteknik

- Byggnadsteknologi
- Construction Management (Byggandets organisering och processer)
- Geologi och geoteknik
- Installationsteknik
- Konstruktionsteknik
- Teknisk akustik
- Vattenmiljö teknik

Arkitekturskolan, Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm, (KTH, 2016)

Forskning inom arkitektur förvaltar, utvecklar och kommunicerar kunskap om arkitektur. Ämnet behandlar arkitekturens begrepp och teorier och dessas relation till projekteringen och utformningen av den byggda miljön. Forskningsämnet arkitektur

på KTH innefattar fem inriktningar: arkitektonisk gestaltning, arkitekturteknik, arkitekturens historia och teori, kritiska studier i arkitektur och stadsbyggnad.

Forskningsinriktningar:

Arkitekturteknik

Arkitektonisk gestaltning

Arkitekturens historia och teori

Kritiska studier i arkitektur

Stadsbyggnad

Lunds Tekniska Högskola, Lunds Universitet, Lund

(Lunds Universitet, 2015)

Institutionen för arkitektur och byggd miljö undervisar och forskar om arkitektonisk utformning av den byggda miljön samt byggprocessen från planering, projektering och byggande till förvaltning. Utöver huvudansvaret för undervisningen på Arkitektprogrammet ges även undervisning på programmen för industridesign, lantmäteri, brandingenjör och väg- och vatten.

Forskning bedrivs framför allt inom följande områden:

Arkitekturhistoria

Arkitekturhistoria bedriver undervisning och forskning i syfte att förmedla en sammanhängande utvecklingsbild av byggnadskonsten och trädgårdskonsten främst i Europa från antiken till våra dagar, och att belysa sambandet mellan arkitekturhistoria och nya arkitekturströmningar.

Bebyggelsevård

Bebyggelsevård omfattar restaurering, ombyggnad, förvaltning och förnyelse av äldre och sentida bebyggelsemiljöer och byggnader. Forskningen är inriktad på olika design- och vårdprogram samt bevarande och förnyat användande av traditionella material och metoder. Några exempel är laserteknik för byggnadsundersökning, färg i byggd miljö, flygplatsernas utveckling och kyrkobyggnadernas framtid.

Boende och bostadsutveckling (HDM)

Flertalet anställda inom Boende och bostadsutveckling (HDM) är engagerade i forskning och utbildning som handlar om boendet och stadsrummets utformning, tillkomst och användning, framförallt i utvecklingsländer. De samarbetar med och stödjer politiker, arkitekter och planerare i t ex Latinamerika och Nordafrika. Vidareutbildningar ges även till hitresande forskare och experter.

Nyckelord: samhällsplanering, katastrofförebyggande, social integrering, bostadsfinansiering, genusperspektiv i planering, FN:s millenniemål, slumområden

Byggnadsfunktion

Byggnadsfunktion behandlar relationen människa - byggd miljö i de avseenden som har betydelse för arkitektonisk gestaltning. Ämnets tillämpningsområde är den byggda miljös tillkomst, användning och förändring. Användarperspektivet är grundläggande för de kunskaps- och kommunikationsfrågor i designprocessen som särskilt fokuseras.

Energi och byggnadsdesign

Vid Energi och byggnadsdesign studeras hur byggnader bör utformas för att vara energieffektiva och komfortabla att vistas i. Särskilt studeras inverkan av värmeisolering och värmetroghet, utnyttjande av passiv (genom fönster) och aktiv solenergi (genom solfångare och solceller), solskydd för reducering av bländning och övertemperaturer.

Nyckelord: energianvändning, inomhusmiljö, dagsljus, solenergi, passivhus

Formlära

I ämnet Formlära bedrivs undervisning om visionär, experimentell arkitektur, inom allt från stadsplanering till hur olika material kan användas. Viktig är också undervisningen i grundläggande estetiska ämnen. Forskningen är inriktad på konstnärliga metoder inom arkitektur och design samt om hur den bildkultur som finns i samhället påverkar arkitektur och design.

Nyckelord: Experiment, arkitektur, planering, estetik, design, konst

Miljöpsykologi

Miljöpsykologi forskar i hur människor upplever och påverkas av sin omgivning, t ex interiörer, stadsrum eller landskap, samt hur de genom sitt beteende själv påverkar miljön. Vidare studeras olika gruppers behov som äldre, barn och funktionshindrade. Aktuella forskningsprojekt är bl a ljusets inverkan på människors hälsa och välbefinnande och färgsättningens betydelse för upplevelsen av stadsbilden. Andra projekt är upplevelsen av och attityden till vindkraft samt skolmiljöer för barn med kognitiva funktionshinder.

Nyckelord: miljöpåverkan, mänskliga behov, upplevelser, helhetssyn, färgupplevelser

Stadsbyggnad

Stadsbyggnad handlar om den fysiska utformningen av stadsdelar, städer och hela regioner, från detaljutformning av stadsrum till strukturell planering i regional skala. Det övergripande målet är att åstadkomma attraktiva stadsmiljöer med möjlighet till långsiktig social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet.

Urbana studier

Forskargruppen inom Urbana studier analyserar stadens utformning, liv och utveckling inom ramen för det nya stadslandskapet. Centrala områden är det offentliga rummets förändringar, vardaglig användning av stadens olika miljöer, samt den samtida problematiken kring hållbar stadsutveckling. Samarbete bedrivs med forskare inom bl a Kulturgeografi, Urbansociologi och Trafikplanering.

Nyckelord: urbanitet, urbanism, stadens utformning, stadsutveckling, vardagsliv, urbanteori

Utlandsbyggande

Utlandsbyggande (Architecture and Development Studies) undervisar och forskar om arkitektur och design i extrema miljöer, d v s under andra omständigheter och förutsättningar än de svenska. Framförallt anordnas fältstudier för studenter i utvecklingsländer, t ex i Kenya. Samarbete bedrivs med NASA för utformning av rymdskepp och boende på andra planeter.

Nyckelord: Dynamic Systems Design, Life Support Systems, Future city, sustainable design, habitation

School of Architecture, Umeå Universitet, Umeå (Umeå Universitet, u.d.)

Research activities at Umeå School of Architecture have various nature and span across the complex discipline of architecture. Such activities share a scope: expanding the practice of architecture beyond its more traditional academic boundaries, towards experimenting with its relevance and ability to intervene in tackling complex societal challenges.

Research mainly is carried out through education and through design. The activities that are led to cultivate a rich research environment, act on different levels: students are educated towards design research along their bachelor, master and postgraduate career. We participate to research endeavors with different kind of national and international actors: academia, institutes, private, public and non-governmental sector.

We collaborate with national and international research network, such as the ARENA network and the Swedish Research School ResArc.

Research projects:

+Project

Digital Tools for Social Transformation

Global Practice Programme

Strategies for change

Charged Utopia

Interdisciplinary Development Projects

Arkitektur, Luleå Tekniska Universitet, Luleå

(Luleå Tekniska Universitet, 2014)

Forskningsämnet Arkitektur omfattar husbyggnad, stadsbyggnad och trafikplanering där estetisk gestaltning förenar funktionella, tekniska, praktiska och ekonomiska dimensioner i relation till människor, hållbarhet, landskap, och redan byggd miljö.

Forskargruppen ser arkitektur, som konstruktiva, ekonomiska, praktiska och funktionella dimensioner integrerade med estetiska, harmoniska, och symboliska dimensioner. Det

innefattar också vad arkitektur betyder för relationen mellan människor, natur, historia och byggd miljö inom olika nivåer i samhället.

Disputation 2017-11 10, Maria Öberg, Arkitektur LTH:

Governance for sustainable development of major European transport corridors

Institutet för bostads- och urbanforskning (IBF),

Uppsala Universitet, Uppsala (Uppsala Universitet, u.d.)

Vi forskar om boendet, bostäder och staden. IBF är en mångvetenskaplig miljö med bostads- och urbanforskning som gemensam nämnare. Bland våra olika forskningsämnen finns bostadspolitik, boendepreferenser, prissättning på bostadsmarknaden, flyttmönster, segregering och samhälls- och stadsplanering i relation till exempelvis demokratifrågor och hälsoaspekter.

Utöver de många enskilda forskningsprojekt som bedrivs vid institutet har vi två egna forskningsprogram, Mångfaldens dilemman. Etnisk integration och segregation i staden och Boende och bostadspolitik i förändring, och vi samarbetar med liknande forskningsmiljöer i ett stort projekt om hållbar stadsutveckling, CRUSH.

IBF arrangerar 17-18 oktober 2017 "Bostadsmötet", en konferens med temat Rätten till bostad – utmaningar och strategier.

Pågående forskningsprojekt:

Bostadsforskning

Housing establishment gives children?

Cecilia Enström Öst, Mats Wilhelmsson, Bo Malmberg

Environmental Influences on Psychological Restoration Processes

Terry Hartig

Att skapa socialt blandade bostadsområden - problem och möjligheter

Roger Andersson, Emma Holmqvist, Zara Bergsten

Restorative Experience in the Formation of Place Attachments and Place Identity

Terry Hartig

Varför så olika? Nordisk bostadspolitik i jämförande historiskt ljus

Bo Bengtsson, Erling Annaniassen (NOVA), Lotte Jensen (Københavns univeristet), Hannu Ruonavaara (Åbo universitet), Jón Rúnar Sveinsson (Islands universitet)
Välfärdsstaten och de nyanlända. Politik för flyktingars bosättning i Sverige, Danmark och Norge

Bo Bengtsson, Karin Borevi, Gunnar Myrberg

Is access to the housing market important? - Evidence from a housing lottery

Cecilia Enstöm Öst

(Malmö Högskola, u.d.) (Malmö Högskola, u.d.) **Urbanforskning**

Mångfaldens dilemman. Ett tvärvetenskapligt forskningsprogram om etnisk integration och segregation i staden

Roger Andersson, programansvarig

Dilemmas of participatory network planning. Sustainability, democracy and planning in France, the Netherlands, Spain and Sweden

Clarissa Kugelberg, Nils Hertting, Marianne Danielsson

Environmental Influences on Psychological Restoration Processes

Terry Hartig

Utvärdering i resultatstyrning, nätverksstyrning och brukarstyrning

Evert Vedung (kontaktperson), Nils Hertting

Att skapa socialt blandade bostadsområden - problem och möjligheter

Roger Andersson, Emma Holmqvist, Zara Bergsten

Nordic welfare states and the dynamics and effects of ethnic residential segregation (NORFACE)

Koordinator: Mari Vattovaara, Helsinki university. Nationell projektledare: Roger Andersson, Emma Holmqvist, Lina Bergström

Restorative Experience in the Formation of Place Attachments and Place Identity

Terry Hartig

Cities that Sustain Us

Terry Hartig

Vargar, vildsvin och annat vilt - kulturella ekosystemtjänster och otjänster för människors rekreation och välbefinnande.

Terry Hartig

Urban Nature and Public Health

Terry Hartig

Forskning om samhällsförändring

Den svenska välfärdsstatens legitimitet

Anders Lindbom

Brukarutvärdering

Evert Vedung

Jämlika arbetsplatser i en ojämlik värld: En studie av vad som befrämjar könsmässig och etnisk jämlikhet på svenska arbetsplatser

Kristina Boréus

Mångfaldens dilemma: Etnisk integration och segregation i staden

Nordic welfare states and the dynamics and effects of ethnic residential segregation (NORFACE)

Koordinator: Mari Vattovaara, Helsinki university. Nationell projektledare: Roger Andersson, Emma Holmqvist, Lina Bergström

Restorative Experience in the Formation of Place Attachments and Place Identity

Terry Hartig

The Welfare State in Transition

Anders Lindbom

Those left behind - Female migration and the transnational family in Latin America

Aina Tollefsen, Aida Aragao-Lagergren, Diana Mulinari, Irene Molina

Utvärdering i politik och förvaltning

Evert Vedung

Ålderskillnader i parförhållanden och synkroniserad pensionering

Per Gustafson, Urban Fransson

Skolvalsreformernas genomförande och dess långsiktiga konsekvenser för individers sociala rörlighet

Susanne Urban (projektledare), Anders Trumberg, Magnus Dahlstedt (Linköpings universitet), Martin Harling (Linköpings universitet), Viktor Vesterberg (Linköpings universitet)

Högskolan i Gävle

Forskningsprofilen Byggd miljö (Högskolan i Gävle, 2017)

Forskningsprofilen Byggd miljö vid Högskolan i Gävle är en av få internationella multidisciplinära forskningsmiljöer som framgångsrikt fokuserar områdena energisystem, inomhusmiljö, miljöpsykologi och miljöteknik med stöd i ämnen som geospatial informationsteknik, industriell ekonomi och ekonomi. Den centrala uppgiften är att genom forskning och utbildning sträva efter att förbättra energieffektiviteten och öka materialeffektiviteten som är två nyckelkomponenter i omställningen mot hållbara, klimatneutrala energisystem såväl lokalt och regionalt som globalt.

Miljöpsykologi (Högskolan i Gävle, 2017)

Ämnesansvarig: Patrik Sörqvist, professor

Inom området miljöpsykologi och tillämpad psykologi studeras hur inomhusmiljön (buller, belysning, klimat, luftkvalitet) påverkar människors kognition (uppmärksamhet, minne, inlärning, problemlösning) komfort och upplevelser. Teori och metod hämtas från experimentell psykologi.

Inomhusmiljö (Högskolan i Gävle, 2017)

Ämnesansvarig: Mats Sandberg, professor

Gruppen för ventilation och luftkvalitet har en lång forskningstradition inom inomhusmiljöområdet. På senare år har intresset vidgats till att omfatta även den bebyggda utomhusmiljön. Typiskt handlar verksamheten om att utveckla och prova metoder för effektiv ventilation av byggnader och distribution av tillförd luft inom byggnaden. Fokus ligger på lufrörelser och borttransport av luftföroreningar, men även termiskt klimat och energiflöden ingår regelmässigt i studierna. Forskningen bedrivs såväl i fält som i laboratoriemiljö. I samarbete med Laboratoriet för Tillämpad psykologi görs experiment med försökspersoner för att se hur inomhusmiljön påverkar komfort- och hälsoupplevelse, liksom mentala färdigheter. I synnerhet de laborativa resurserna är omfattande, med unika möjligheter till experiment både i modell- och fullskala.

CRUSH, Urbana studier, Fakulteten för kultur och samhälle, Malmö högskola (Malmö Högskola, u.d.)

Ansvarig: Guy Baeten
Medarbetare: Carina Listerborn, Vitor Peiteado Fernandez, Maria Persdotter, Emil Pull och Karin Grundström

Samarbetspartners är Lunds universitet, Göteborgs universitet och Uppsala universitet. Projektet finansieras av Forskningsrådet Formas och pågår t o m 2018.

CRUSH sammanför fem stora forskningsmiljöer för urban- och bostadsforskning i Sverige till en stark forskningsmiljö som kritiskt engagerar sig i frågor om hållbar stadsutveckling generellt, och med specifikt fokus på den akuta bostadskrisen. CRUSH antar att hållbara insatser inte kan vara universella och att de får olika betydelser för olika sociala grupper, samt att dessa betydelser kan komma i konflikt med varandra. Sociala, ekonomiska och ekologiska hållbarhetsperspektiv var initialt inte avsett som en illustration av en harmonisk triad utan en framställning av motstridiga intressen och potentiella konflikter. Definitioner och begrepp av hållbarhet är del av processer av emancipation eller exkludering och förutsätter därför en förståelse av jämlikhet och rättvisa. Om inte, så blir hållbar utveckling ett tomt begrepp, som döljer specifika intressen och privilegier. Utifrån denna förståelse kommer CRUSH att undersöka i vilken grad bostadsmarknaden idag är på väg mot ett dysfunktionellt tillstånd, och vilka insatser som kan göras för att förhindra en sådan utveckling. Bostadsfrågan utgör kärnan för nya ekologiska och klimatsmarta lösningar, social rättvisa och hälsa, och är central för urban ekonomisk utveckling.

Sammantaget är bostadsfrågan nyckeln till livskvalitet i vardagen. Projektet syftar till att undersöka institutionella ramar och förutsättningar för bostadsstyrning i relation till aktörer, sociala rörelser och boende i en kollaborativ forskningsprocess, nya ekologiska och klimatsmarta lösningar, social rättvisa och hälsa, och är central för urban ekonomisk utveckling. Sammantaget är bostadsfrågan nyckeln till livskvalitet i vardagen. Projektet syftar till att undersöka institutionella ramar och förutsättningar för bostadsstyrning i relation till aktörer, sociala rörelser och boende i en kollaborativ forskningsprocess.

Citerade arbeten

- Architecture in effect. (u.d.). *Architecture in effect/About*. Hämtat från Architecture in effect: <http://www.architectureineffect.se/about/> den 21 09 2017
- Architecture in the making. (u.d.). *Architecture in the making/About*. Hämtat från Architecture in the making: <http://architectureinthemaking.se/about> den 21 09 2017
- Bersbo, Z. (2015). *Genusperspektiv på boende*. Bil 1, Perspektiv på bostadsbyggande - en historisk översikt. Växjö: Smart Housing Småland.
- Chalmers. (den 05 05 2017). *Chalmers/Institutioner/Arkitektur och samhällsbyggnadsteknik/forskning*. Hämtat från Chalmers: <http://www.chalmers.se/sv/institutioner/ace/forskning/Sidor/default.aspx> den 19 09 2017
- Granath, K. (2014). *Vem ska vi bygga för Och hur vill de bo? SHS 2014-006*, s 34. SHS.
- Högskolan i Gävle. (den 30 01 2017). *Högskolan i Gävle*. (G. Mårtensson, Redaktör) Hämtat från Högskolan i Gävle / Akademin för teknik och miljö/Avdelningen för bygg-, energi- och miljöteknik/Miljöpsykologi: <http://www.hig.se/Ext/Sv/Organisation/Akademier/Akademin-for-teknik-och-miljo/Avdelningar/Avdelningen-for-bygg--energi--och-miljoteknik/Miljopsykologi.html> den 25 09 2017
- Högskolan i Gävle. (den 30 01 2017). *Högskolan i Gävle/Akademin för teknik och miljö/Inomhusmiljö*. (G. Mårtensson, Redaktör) Hämtat från Högskolan i Gävle/Akademin för teknik och miljö/Avdelningen för bygg-, energi-, och miljöteknik/Inomhusmiljö: <http://www.hig.se/Ext/Sv/Organisation/Akademier/Akademin-for-teknik-och-miljo/Avdelningar/Avdelningen-for-bygg--energi--och-miljoteknik/Inomhusmiljo.html> den 25 09 2017
- Högskolan i Gävle. (den 29 05 2017). *Högskolan i Gävle/Forskningsområden/Byggd Miljö*. (B. Moshfegh, Redaktör) Hämtat från Högskolan i Gävle/Forskningsområden: <http://www.hig.se/Ext/Sv/Forskning/Forskningsomraden.html> den 25 09 2017
- KTH. (den 01 02 2016). *KTH/Arkitekturskolan/Forskning*. Hämtat från KTH Arkitekturskolan: <https://www.arch.kth.se/forskning/forskning-1.22510> den 19 09 2017
- Luleå Tekniska Universitet. (den 09 01 2014). *Arkitektur Luleå tekniska Universitet*. Hämtat från Luleå Tekniska Universitet: <https://www.ltu.se/research/subjects/Arkitektur> den 19 09 2017
- Lunds Universitet. (den 06 11 2015). *Lunds Tekniska Högskola/Forskning/Forskning i korthet/Arkitektur och byggd miljö*. Hämtat från Lunds Tekniska Högskola: <http://www.lth.se/forskning/forskning-i-korthet/arkitektur-och-byggd-miljo/> den 21 09 2017
- Malmö Högskola. (u.d.). *Malmö Högskola/Forskning/Forskningsprojekt/CRUSH*. (S. Lundborg, Redaktör) Hämtat från Malmö Högskola/Forskning: <https://www.mah.se/Forskning/Sok-pagaende-forskning/Critical-Urban-Sustainability-Hub-CRUSH/> den 25 09 2017
- Rosenqvist, J. (. (2015). *Genusperspektiv på boendebehov* (Vol. SHS 201503). Växjö: Smart Housing Småland.

Swedish Research School in Architecture. (u.d.). *Resarc Home*. Hämtat från Resarc>About:
<http://resarc.se/about.html> den 21 09 2017

Umeå Universitet. (u.d.). *Umeå School of Architecture Research*. Hämtat från Umeå University:
<http://www.arch.umu.se/sv/forskning/> den 19 09 2017

Uppsala Universitet. (u.d.). *Institutet för bostads och urbanforskning/forskning/pågående projekt*.
Hämtat från Uppsala Universitet/Institutet för bostads och urbanforskning:
<http://www.ibf.uu.se/forskning/projekt/> den 21 09 2017

Figurförteckning

Figur 1 Den boende människan 1, Lagerbielke E, 2017

Figur 2 Artiklar boende olika aspekter, Dagens Nyheter 2017-03-23, 2017-03-23, 2017-01-16, foto
Lagerbielke E, 2017

Figur 3 Den boende människan 2, Lagerbielke E, 2017

Glasbransch
FÖRENINGEN

Glasforskningsföreningen
Glafo

REGION
KRONOBERG

Region
Jönköpings län

REGIONFÖRBUNDET
I KALMAR LÄN

Länsstyrelsen
i Jönköpings län

Länsstyrelsen
Kalmar län

LÄNSSTYRELSEN
I KRONOBERGS LÄN

RI.SE

JÖNKÖPING UNIVERSITY

Linnéuniversitetet

SMART HOUSING SMÅLAND

351 96 VÄXJÖ
TEL 010-516 50 00
E-MAIL INFO@SMARTHOUING.NU
SMARTHOUING.NU